

*

BÁO CÁO
TỔNG KẾT HOẠT ĐỘNG KHOA HỌC NĂM 2022
VÀ PHƯƠNG HƯỚNG, NHIỆM VỤ NĂM 2023

1. Khái quát về hoạt động khoa học của Học viện Báo chí và Tuyên truyền năm 2022

1.1. Những kết quả đạt được và nguyên nhân

1.1.1. Những kết quả đạt được

Trong năm qua, mặc dù tiến hành trong những điều kiện khó khăn nhiều mặt, nhưng hoạt động khoa học của Học viện đã đạt được nhiều thành tựu quan trọng. Năm 2022, hoạt động khoa học của Học viện Báo chí và Tuyên truyền đã có nhiều khởi sắc, đạt được những thành tựu nổi bật:

Thứ nhất, chất lượng xây dựng kế hoạch hoạt động khoa học đã được nâng cao, triển khai thực hiện sớm và hoàn thành đúng tiến độ. Việc xây dựng kế hoạch hoạt động khoa học luôn căn cứ vào Chiến lược phát triển Học viện, Chiến lược hoạt động khoa học, chương trình đào tạo, tiềm lực khoa học, nhiệm vụ chính trị và nhu cầu thực tiễn công tác đào tạo và phát triển Nhà trường. Chính vì vậy, kế hoạch hoạt động khoa học của Học viện đảm bảo tính hệ thống, toàn diện, thiết thực, khả thi và thực sự bám sát nhiệm vụ chuyên môn của Học viện, như: ưu tiên cho kế hoạch xây dựng hệ thống giáo trình, tài liệu tham khảo phục vụ công tác đào tạo, bồi dưỡng; đồng thời, theo khả năng của Nhà trường, góp phần làm rõ những vấn đề lý luận và thực tiễn của công cuộc xây dựng, phát triển đất nước. Trong Kế hoạch hoạt động khoa học năm 2022 (tự chủ kinh phí), có 90/113 đề tài định hướng giáo trình và biên soạn giáo trình (61 đề tài định hướng giáo trình, 29 đề tài biên soạn giáo trình). Trong số các đề tài cấp cơ sở sử dụng kinh phí Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh có 12/20 đề tài định hướng giáo trình thuộc các chương trình đào tạo cao học, đại học. Đây là những đề tài nhằm mục đích trực tiếp

xây dựng hệ thống giáo trình cho các môn học thuộc các chương trình đào tạo đại học và cao học.

Việc triển khai thực hiện kế hoạch hoạt động khoa học đã có sự đổi mới theo hướng tăng cường kiểm tra, giám sát, đánh giá, động viên, hỗ trợ nên đã góp phần quan trọng vào việc hoàn thành đúng tiến độ; nhiều đề tài, nhiệm vụ khoa học vượt trước tiến độ. Đặc biệt là dự thảo Kế hoạch hoạt động khoa học năm 2023 đã được xây dựng xong ngay từ tháng 8 năm 2022, được Chủ tịch Hội đồng khoa học Học viện thông qua và có thể triển khai gửi thông báo tới các đơn vị thực hiện sớm từ tháng 9.

Thứ hai, Năm 2022, các nhà khoa học của Học viện triển khai 02 dự án quốc tế; 1 chương trình hợp tác quốc tế; 6 đề tài cấp bộ; 01 đề án khoa học; 20 đề tài nghiên cứu khoa học cấp cơ sở trọng điểm (sử dụng kinh phí Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh); 113 đề tài nghiên cứu khoa học cấp cơ sở (sử dụng kinh phí Học viện Báo chí và Tuyên truyền); 90 đề tài sinh viên. Trong những năm gần đây, chất lượng các đề tài khoa học đã được cải thiện rõ rệt, tập trung giải quyết tốt những vấn đề bức thiết đang đặt ra trong quá trình xây dựng và phát triển Học viện, đặc biệt là vấn đề đổi mới chương trình đào tạo, nâng cao chất lượng giảng dạy và học tập.

Thứ ba, hội thảo, tọa đàm khoa học các cấp được tổ chức tốt, với quy mô và chất lượng ngày càng cao, bước đầu tham gia vào việc đề xuất chính sách.

Năm 2022: 89 hội thảo gồm: 01 hội thảo cấp quốc gia đã xuất bản thành sách, 05 hội thảo cấp bộ, 02 hội thảo quốc tế, 02 hội thảo phối hợp với địa phương (Lạng sơn và Bắc Ninh), 06 tọa đàm cấp Học viện, 45 hội thảo cấp cơ sở (cấp khoa), 28 thông tin khoa học cấp Học viện và cấp khoa

Nội dung và phương thức tổ chức các hội thảo, tọa đàm khoa học từng bước được đổi mới theo hướng tích cực nên đã thu hút sự quan tâm của cán bộ nghiên cứu, giảng dạy trong và ngoài Học viện. Qua đó, góp phần thiết thực vào việc nâng cao chất lượng giảng dạy và hoạt động chuyên môn của các đơn vị.

Điểm nổi bật về hội thảo năm 2022 là Học viện tổ chức thành công nhiều hội thảo lớn, thu hút được sự tham gia của nhiều nhà khoa học đầu ngành, trong nước và quốc tế, gây được tiếng vang trong cộng đồng nghiên cứu, như Hội thảo “ Sử dụng mạng xã hội trong tuyên truyền chính trị ở Việt Nam hiện nay” (112 bài tham luận); hội thảo quốc tế : “Truyền thông chính sách trong bối cảnh chuyển đổi số và hội nhập quốc tế” (hơn 40 bài tham luận); Tổ chức thành công hội thảo khoa học cấp Bộ: “Phát huy vai trò giám sát và phản biện xã hội của báo chí trong bối cảnh hiện nay” (71 tham luận); tổ chức thành công hội thảo khoa học quốc gia phối hợp với Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia Sự thật: “Phát huy vai trò của báo chí, xuất bản trong công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng và đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch ở Việt Nam hiện nay” (hơn 50 tham luận); Tổ chức thành công hội thảo khoa học: “Đảng bộ trường Đại học công lập lãnh đạo thực hiện Nghị quyết 35 của Bộ Chính trị về bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái thù địch hiện nay” (với 60 bài tham luận) và đặc biệt Học viện tổ chức thành công Hội thảo chào mừng 60 năm ngày thành lập: “Học viện Báo chí và Tuyên truyền – 60 năm xây dựng và phát triển” (với gần 100 bài tham luận); Hội thảo khoa học “ thiết chế vai trò của hội đồng trường trong các trường đại học công lập hiện nay” (với 56 bài tham luận); Hội thảo khoa học “ Nghiên cứu và giảng dạy lý luận chính trị góp phần phát triển lý luận bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng ở HVBC&TT hiện nay” (58 bài tham luận). Phần lớn các bài tham luận tại các hội thảo đều có chất lượng tốt; cách tổ chức chuyên nghiệp, hiện đại, tạo sự tranh luận, đối thoại sôi nổi, thẳng thắn, góp phần giải quyết những vấn đề bức thiết nảy sinh cả về mặt lý luận và thực tiễn trong quá trình xây dựng và phát triển đất nước hiện nay.

Thứ tư, chất lượng các đề tài nghiên cứu khoa học không ngừng được cải thiện. Năm 2022, các nhà khoa học của Học viện thực hiện:

- *Đề tài cấp bộ trọng điểm*: 01 đề tài đã nghiệm thu kết quả đạt loại khá với 86 điểm);
- *Đề tài cấp bộ*: 9 đề tài (3 đề tài năm 2020-2021, 3 đề tài năm 2021-2022 đang triển khai đúng tiến độ và 3 đề tài mới được xét tuyển năm 2023).

- Đề tài khoa học cấp cơ sở sử dụng kinh phí Học viện Báo chí và Tuyên truyền tổng số là 113 đề tài trong đó (55/113 đề tài, giáo trình, 58/113 đề tài, giáo trình);

- Đề tài khoa học sinh viên: 90 đề tài. Chất lượng các đề tài khoa học đã được nâng lên đáng kể, tập trung giải quyết tốt những vấn đề bức thiết đang đặt ra trong quá trình xây dựng và phát triển Học viện, đặc biệt là vấn đề đổi mới chương trình đào tạo, nâng cao chất lượng dạy và học. Chất lượng các đề tài khoa học đã được nâng lên đáng kể, tập trung giải quyết tốt những vấn đề bức thiết đang đặt ra trong quá trình xây dựng và phát triển Học viện, đặc biệt là vấn đề đổi mới chương trình đào tạo, nâng cao chất lượng dạy và học.

Thứ năm, Hoạt động khoa học sinh viên luôn được tham mưu kịp thời với Ban Giám đốc Học viện để xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch theo đúng quy định, đáp ứng yêu cầu thực tiễn và công tác đánh giá ngoài, kiểm định chất lượng giáo dục đại học quan tâm đầu tư. Trong năm 2022, có 23 hội thảo khoa học sinh viên đã được các khoa, Viện tổ chức thành công và có chất lượng. Nhờ đó, năng lực, kỹ năng nghiên cứu khoa học của sinh viên ngày càng được cải thiện. Năm 2022 có 90 đề tài sinh viên đã được bảo vệ thành công. Có 3 đề tài khoa học sinh viên được lựa chọn tham dự Giải thưởng “Sinh viên nghiên cứu khoa học”, các đề tài đều được xác nhận có kết quả ứng dụng cao. Kết quả này thể hiện chất lượng hoạt động khoa học của sinh viên ngày càng cao và hoạt động này luôn được Học viện quan tâm, đầu tư.

Thứ sáu, nguồn nhân lực khoa học có sự phát triển về số lượng và chất lượng. Các thành tựu trong nghiên cứu khoa học là minh chứng rõ nét về sự trưởng thành vượt bậc cả về số lượng và chất lượng, tiềm năng và uy tín của nguồn nhân lực khoa học của Học viện Báo chí và Tuyên truyền. Hiện nay Nhà trường có 339 nhà khoa học là cán bộ, giảng viên, trong đó có 33 phó giáo sư, 95 tiến sĩ, 211 thạc sĩ. Cùng với sự phát triển chung của nhà trường, đội ngũ cán bộ khoa học ngày càng được trẻ hoá, được tăng lên về số lượng và nâng cao về chất lượng so với giai đoạn trước. Nhiều cán bộ khoa học không chỉ có trình độ chuyên môn giỏi mà còn thành thạo ngoại ngữ, tin học,

có thể làm việc trực tiếp với các chuyên gia nước ngoài và tham gia giảng dạy bằng tiếng nước ngoài.

Thứ bảy, công tác quản lý khoa học ngày càng được cải tiến: phần mềm quản lý khoa học được đưa vào sử dụng, từng bước khắc phục tính chất thủ công trong công tác quản lý khoa học; công tác triển khai nghiên cứu được đôn đốc, kiểm tra, giám sát, hỗ trợ thường xuyên; công tác nghiệm thu, đánh giá ngày càng đảm bảo tính khách quan, thống nhất, phản ánh đúng chất lượng đề tài; công tác lưu trữ, quản lý hồ sơ, dữ liệu khoa học có sự cải thiện đáng kể.

Thứ tám, công tác khen thưởng nghiên cứu khoa học ngày càng được Đảng ủy, Ban Giám đốc quan tâm, chỉ đạo tiến hành tổng kết hàng năm và 3 năm, 5 năm, xét chọn được các cán bộ, giảng viên có thành tích nghiên cứu khoa học xuất sắc. Công tác này đã có tác dụng động viên, khích lệ to lớn đối với cán bộ khoa học tích cực tham gia nghiên cứu khoa học.

1.1.2. Nguyên nhân của những kết quả đã đạt được

Nhìn chung, trong năm 2022, hoạt động khoa học của Học viện đạt được những thành tựu đáng ghi nhận. Có nhiều nguyên nhân dẫn đến những thành tựu nổi bật trên đây, đặc biệt là sự quan tâm và chỉ đạo sát sao của Đảng ủy, Ban Giám đốc Học viện; năng lực và ý thức trách nhiệm của các nhà khoa học ngày càng được nâng cao; cán bộ, chuyên viên Ban quản lý khoa học làm việc nghiêm túc và trách nhiệm; công tác nghiệm thu, đánh giá đề tài khoa học ngày càng chặt chẽ, khắt khe, đảm bảo tính thống nhất, khách quan; yêu cầu về nghiên cứu và công bố kết quả nghiên cứu khoa học ngày càng cao, tạo động lực và áp lực lớn trong nghiên cứu, đòi hỏi đội ngũ cán bộ, giảng viên, người học phải chủ động, tích cực, nỗ lực hơn trong việc tham gia các hoạt động khoa học;...

1.2. Hạn chế và nguyên nhân

1.2.1. Hạn chế

Tuy đã đạt được những kết quả quan trọng, nhưng hoạt động khoa học năm 2022 vẫn còn một số hạn chế. Trước đòi hỏi cao của thực tiễn phát triển Nhà trường trong điều kiện đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục – đào tạo, hoạt động khoa học của Học viện đang đặt ra nhiều vấn đề cần giải quyết.

Thứ nhất, việc tổ chức triển khai các hoạt động khoa học gắn với thực hiện Nghị quyết 35-NQ/TW của Bộ Chính trị về “Tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong tình hình mới” chưa huy động phát huy tối ưu được thế mạnh và tiềm năng sẵn có của Học viện.

Thứ hai, nhiệm vụ khoa học ngày càng nhiều, đa dạng, yêu cầu đối với công tác quản lý ngày càng cao và phức tạp nhưng Quy chế quản lý khoa học chưa đồng bộ, chưa đổi mới.

Thứ ba, chưa hình thành được hệ thống cơ chế động viên, khuyến khích và chế tài đủ mạnh để bảo đảm chất lượng, số lượng giáo trình xuất bản, tài liệu học tập.

Thứ tư, Học viện có nhiều hoạt động khoa học nhưng còn ít kiến nghị chính sách trong các nghiên cứu khoa học.

Như vậy, mặc dù đã đạt được những kết quả quan trọng nhưng hoạt động khoa học của Học viện còn tồn tại những hạn chế, đang đặt ra những vấn đề cấp thiết cần phải giải quyết.

1.2.2. Nguyên nhân dẫn đến những hạn chế trên

Có nhiều nguyên nhân dẫn đến một số hạn chế trên, trong đó có cả nguyên nhân khách quan và chủ quan, đặc biệt là yêu cầu, nhiệm vụ khoa học của Học viện liên tục được tăng cường, bổ sung; nguồn nhân lực có hạn nhưng phải thực hiện nhiều nhiệm vụ chính trị đồng thời dẫn đến sự phân tán về nguồn lực; tính chủ động, tích cực và tinh thần trách nhiệm của một số cá nhân, đơn vị chưa cao; kinh phí đầu tư cho các đề tài chưa nhiều và còn mang tính cào bằng, chưa tập trung đầu tư cho những nhiệm vụ khoa học trọng điểm, những đề tài lớn; công tác khen thưởng, hỗ trợ trong hoạt động nghiên cứu khoa học, công bố quốc tế chưa tạo được động lực lớn để thúc đẩy các nhà khoa học quan tâm nghiên cứu; chưa tạo được cơ chế để động viên, khuyến khích nhà khoa học trẻ; việc thiết lập mối quan hệ giữa Ban Quản lý khoa học với Trung tâm Thông tin khoa học, Tạp chí Lý luận chính trị và Truyền thông và các khoa, phòng, ban trong Học viện tuy bước đầu được xác lập nhưng chưa thực sự tạo thành một thể thống nhất và gắn kết chặt chẽ nhằm huy động, khai thác, phát huy tối ưu các tiềm lực khoa học sẵn có;...

2. Phương hướng, nhiệm vụ, giải pháp nâng cao chất lượng hoạt động khoa học trong năm 2023

2.1. Phương hướng, nhiệm vụ

Hoạt động khoa học của Học viện năm 2023 phải góp phần thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Học viện Báo chí và Tuyên truyền lần thứ XI, nhiệm kỳ 2020 - 2025; thực hiện đúng lộ trình Kế hoạch trung hạn hoạt động khoa học giai đoạn 2020 – 2025; bám sát việc thực hiện nhiệm vụ chính trị của Học viện, trọng tâm là biên soạn giáo trình bậc đại học, biên soạn giáo trình dành cho cao học, tài liệu tham khảo, nhất là tài liệu tham khảo cho bậc đào tạo tiến sĩ; nâng cao chất lượng đào tạo, bồi dưỡng, nâng cao chất lượng các kiến nghị với Đảng, Nhà nước về chủ trương, chính sách, pháp luật đối với lĩnh vực công tác tư tưởng, báo chí và truyền thông; tích cực, chủ động thực hiện Nghị quyết số 35-NQ/TW của Bộ Chính trị ngày 22-10-2018 về “Tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong tình hình mới”. Tăng cường phát triển tiềm lực khoa học, xây dựng đội ngũ các nhà khoa học đầu ngành; huy động và sử dụng có hiệu quả các nguồn lực bên ngoài trong quá trình thực hiện các nhiệm vụ khoa học của Học viện.

2.1.2. Nhiệm vụ

- Tiếp tục triển khai nghiên cứu các đề tài khoa học cấp quốc gia, cấp bộ năm 2023 và chuyển tiếp từ năm 2022 sang. Triển khai các nhiệm vụ khoa học sử dụng kinh phí Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh.

- Triển khai các Hội thảo, Tọa đàm khoa học, tổ chức tốt Hội thảo khoa học các cấp;

- Triển khai đồng bộ các hoạt động khoa học nhằm thực hiện Nghị quyết 35/NQ-TW của Bộ Chính trị về tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng (công tác tư tưởng và báo chí truyền thông).

- Tổ chức triển khai đúng tiến độ kế hoạch hoạt động khoa học sử dụng kinh phí Học viện Báo chí và Tuyên truyền năm 2023, bao gồm:

+ Triển khai nghiên cứu 100 đề tài, gồm 61 đề tài định hướng giáo trình, 15 đề tài biên soạn giáo trình, 24 đề tài tài liệu tham khảo.

+ Tổ chức 77 hội thảo có chất lượng và thông tin khoa học các cấp, đặc biệt là cấp quốc gia, quốc tế (trong đó có 50 hội thảo, tọa đàm khoa học; 27 thông tin khoa học).

+ Tổ chức nghiệm thu các đề tài nghiên cứu khoa học các cấp theo đúng quy định. Sớm tổ chức các hội đồng thẩm định giáo trình in sách của năm 2022.

- Xây dựng Kế hoạch hoạt động khoa học năm 2024 và kịp thời triển khai các hội đồng tư vấn xét duyệt đề tài.

- Hoàn thiện Quy chế quản lý hoạt động khoa học.

2.2. Giải pháp

Đề nâng cao chất lượng hoạt động khoa học năm 2023, Học viện cần tập trung thực hiện tốt những giải pháp sau:

Thứ nhất, tiếp tục bám sát nhiệm vụ chính trị của Học viện để nâng cao chất lượng xây dựng kế hoạch hoạt động khoa học. Trong những năm tiếp theo, việc xây dựng Kế hoạch hoạt động khoa học hằng năm.

Thứ hai, phát triển tiềm lực khoa học gắn với việc hình thành cơ chế, chính sách để khai thác những nguồn lực sẵn có, xây dựng đội ngũ các nhà khoa học đầu ngành và ưu tiên đội ngũ giảng viên chất lượng cao để thực hiện những nhiệm vụ khoa học lớn.

Thứ ba, tổ chức lấy ý kiến góp ý để hoàn thiện và ban hành quy chế Quản lý hoạt động khoa học và các quy định, quy chế liên quan đến hoạt động khoa học, tạo môi trường thuận lợi để các nhà khoa học phát huy tính tích cực, chủ động, tinh thần sáng tạo và trau dồi, hoàn thiện kỹ năng, nâng cao năng lực nghiên cứu.

Thứ tư, xây dựng Nhóm nghiên cứu mạnh phù hợp với xu thế hiện đại hoạt động hiệu quả

Thứ năm, tích cực phát triển cả chiều rộng và chiều sâu các mối quan hệ hợp tác với các cơ quan, tổ chức, cá nhân nhà khoa học ở trong nước, quốc tế để tìm kiếm, xây dựng, tổ chức, triển khai các hoạt động khoa học, đặc biệt là các hội thảo, các đề tài nghiên cứu quốc tế, các đề tài theo đơn đặt hàng của các cơ quan, tổ chức ở trung ương, địa phương và doanh nghiệp.

Thứ sáu, đề xuất phương án tăng cường đầu tư tài chính và tích cực huy động các nguồn tài chính bên ngoài phục vụ cho việc hiện đại hóa cơ sở vật

chất và nâng cao chất lượng các hoạt động khoa học. Trước mắt cần có chính sách hỗ trợ thỏa đáng cho việc xuất bản giáo trình; tăng kinh phí cho các đề tài định hướng giáo trình và biên soạn giáo trình gắn với những yêu cầu cụ thể về chất lượng và tiến độ cùng những chế tài xử lý nghiêm những cá nhân không xuất bản giáo trình như đã cam kết.

Nhìn chung, trong năm 2022, hoạt động khoa học của Học viện đã đạt được những thành tựu đáng ghi nhận. Tuy nhiên, hoạt động khoa học của Học viện vẫn còn những hạn chế nhất định cần sớm được khắc phục. Việc thực hiện tốt những giải pháp trên sẽ góp phần khắc phục những hạn chế đó, từng bước thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Học viện khóa XI, nhiệm kỳ 2020-2025 và các nhiệm vụ khoa học năm 2023. Từ đó phát huy và nâng cao thành tích và kết quả hoạt động nghiên cứu khoa học ngày càng tốt hơn nữa trong năm 2023.